

Prizemlje dvorca Eltz, Vukovar. Predmeti iz privatnih zbirki iz i oko Vukovara, veljača 1995.

Foto: H. C. von Imhoff

C - Council of Europe, Committee on Culture and Education, Strasbourg

IZASLANSTVO VIJEĆA EUROPE ZA OČEVID STANJA ZBIRKI GRADSKOGA MUZEJA VUKOVARA

Branka Šulc

Muzejski dokumentacijski centar

Zagreb

U vrijeme kada su gubici i ponovna otkrića pokretne kulturne baštine nestale, rekvirirane ili otuđene tijekom 2. svjetskoga rata posljednjih godina postale temom brojnih stručnih međunarodnih skupova i kada ponovna ratna žarišta i u Europi obnavljaju temu novih ratnih pljački i uništenja kulturnih dobara, nastoji se i stručnim posredovanjem kao i istraživačkim misijama ICOM-a te Vijeća Europe potaknuti i povrat otuđene kulturne baštine. Premda nekoliko sljedećih primjera upućuje na dugotrajnost i pokadšto i nemogućnost povrata kulturne baštine zemlji vlasniku, kao i na specifičnosti svakog pojedinog slučaja, ima i ohrabrujućih primjera poštovanja međunarodnih konvencija za očuvanje i restituciju kulturnih dobara. Kada su otpočeli pregovori Njemačke s ruskom vladom o povratu umjetnina

otetih tijekom 2. svjetskog rata, početkom 90-ih, interes o toj temi počeo se naglo razvijati. Zemlje diljem Europe obnovile su i rad odbora za restituciju koji su uglavnom prestali s radom u 50-im i 60-im godinama, i pokušavaju otpočeti nove pregovore, uglavnom s Rusijom za povrat umjetnina.

Jedan od razloga obnovljena interesa o toj temi je i obilje novih informacija o krađama, razaranju, transportu i skloništim umjetničkih djela. Ono što je napose ponovno aktualiziralo ovu temu je i znatno kompletnija i detaljnija slika o štetama na kulturnim dobrima tijekom 2. svjetskog rata i transferima vlasništva. Povrat toga vlasništva ipak je danas puno kompliciraniji nego što je bio nakon završetka rata, kada je na tisuće umjetničkih i ostalih predmeta bilo vraćeno vlasnicima. Tisuće predmeta ostalo je nedokumentirano i neevidentirano te i ne postoji velika mogućnost za njihovu identifikaciju i povrat.

Tijekom 1991. i 1992. godine, primjerice, Rusija i Mađarska su potpisale ugovor kojim se obvezuju identificirati, dokumentirati i objaviti ratne gubitke pokretne kulturne baštine iz 2. svjetskoga rata s ciljem njihova povrata u zemlje porijekla.

Kao brojne ostale europske zemlje, i Mađarska već godinama procjenjuje svoje kulturne gubitke iz 2. svjetskog rata. Katalog koji treba biti tiskan tijekom 1995. godine procjenjuje broj nestalih predmeta - slika, skulptura, knjiga i ostalih predmeta na više od 10.000. Pretpostavlja se da je veći dio te baštine danas u Rusiji.

Golemi su bili i kulturni gubici u Poljskoj tijekom 2. svjetskog rata. Muzeji

Ostaci zgrade Memorijalnog muzeja prof. dr. Lavoslava Ružičke, Vukovar, veljača 1995.

Foto: H. C. von Imhoff

C - Council of Europe, Committee on Culture and Education, Strasbourg

i povijesne zgrade bili su ispražnjeni i spaljeni. Devedeset posto fonda Nacionalnog muzeja u Varšavi je odneseno zajedno s milijunima knjiga ali i značajnim privatnim zbirka. Nacisti su opljačkali zemlju isto tako brzo kako su je i osvojili. Izložba 500 "spašenih" majstorskih radova iz poljskih kolekcija prikazana je u Berlinu 1941. godine.

Povrat dijela muzejskih predmeta u Poljsku bio je relativno brz od 1945. do 1953. Saveznici su u Poljsku poslali tisuće slika, knjiga i ostalih predmeta. Italija je bila najaktivnija zemlja u Europi u području restitucije odmah po završetku 2. svjetskog rata. Sve do nedavna ta je aktivnost bila smanjena kada je Ministarstvo za kulturnu baštinu obnovilo pitanja o ratnim gubicima u Italiji i uspostavilo bazu podataka o nestalim predmetima tijekom 2. svjetskog rata.

Francuska je zacijelo jedna od zemalja u zapadnoj Europi sa najvećim brojem nestalih predmeta koji su ostali nepobrojani nakon 2. svjetskog rata. Napose je velik broj privatnih zbirki za koje nema nikakvih podataka o sudbini.

Godine 1950. u tadašnjem Sovjetskom Savezu utvrđeno je da je 2,5 milijuna "umjetničkih predmeta" iz Njemačke u Sovjetskom Savezu. Usporedba tih s podacima njemačke strane iznesenim na pregovorima lipnja 1994. godine, da je "oko 200.000 muzejskih predmeta, 2 milijuna knjiga i tri kilometra arhivskog materijala" na tlu današnje Rusije, izgleda posve umjereno. Ipak, nakon 2. svjetskog rata, kako to ističe stručnjak za međunarodno pravo u kulturnom naslijeđu pri UNESCO-u, gospođa Lyndel Prott, nije se dogodilo ništa što bi se po opsegu moglo usporediti sa sustavnom pljačkom

koja se tada poduzimala kao politička mjera. Ističe i da je nedavno bilo slučajeva na koje su se mogle primijeniti odredbe Haaške konvencije o povratu kulturnih dobara, napose u slučaju rekviriranja muzejske građe iz Nacionalnog muzeja Kuvajta u Bagdad, Irak, tijekom iračko-kuvajtskog rata 1990. godine. Deklaracijom iz 1992. godine koju su potpisali predstavnici Iraka, Kuvajta i Ujedinjenih naroda potvrđuje se povrat dobara u Kuvajt. Najnoviji, ovogodišnji podaci o razaranju i uništenju te otuđenju predmeta iz muzeja u Čečeniji, dosežu zastrašujuće brojke.

Uz to, pljačke pokretne kulturne baštine iz muzeja, crkava, privatnih zbirki u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, sumorni su pokazatelji novih ratnih razaranja kulturne baštine.

Uništenje kulturnih dobara je prema recentnim izvješćima inozemnih stručnjaka doseglo brojke koje ukazuju da je samo u prvih sedam mjeseci rata u Hrvatskoj uništeno više kulturnih dobara nego za cijeloga trajanja 2. svjetskog rata u bivšoj Jugoslaviji. Premda je Haaškom konvencijom prvi put na međunarodnom planu definirana zaštita kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba, zbog brojnih primjera njezine neprimjenjivosti otpočelo se i s njezinim dopunama i izmjenama. Pri UNESCO-u i ICOM-u od 1992. godine radi i zasebna grupa stručnjaka za tu temu, s kojima usko suraduju i stručnjaci iz relevantnih institucija Hrvatske.

Istraživačku misiju za očevid stanja fondova pokretnih kulturnih dobara iz Vukovara, rekviriranih tijekom rata, studenoga i prosinca 1991. godine iz Vukovara od srbijanske strane, uz utvrđivanje njihovih lokacija - a danas većim dijelom u Beogradu i Novom Sadu, "SR Jugoslavija", i manjim u

Vukovaru, na okupiranom području Republike Hrvatske - organizirali su potkraj 1994. i početkom 1995. godine ICOM i Vijeće Europe. Istraživačka misija u Hrvatskoj, koja je prethodila onoj u "SR Jugoslaviji", nastavak je ICOM-ove misije istraživanja stanja muzeja i galerija u Hrvatskoj oštećenih tijekom rata, koju je za ICOM 1993. godine, kao i ovu organizirao Muzejski dokumentacijski centar iz Zagreba.

Sedmo informacijsko izvješće o ratnim štetama na kulturnoj baštini u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini prezentirano je na sjednici Komiteta za kulturu i edukaciju Parlamentarne skupštine Vijeća Europe, 15. svibnja 1995. godine. Ono sadržava i Izvješće gospodina Hans-Christopha von Imhoffa o istraživačkoj misiji o temi opće situacije u muzejima u "SR Jugoslaviji" i o stanju zbirki odnesenih iz muzeja u Vukovaru. Izvješće je pripremio gospodin Hans-Christoph von Imhoff nakon pripremnog sastanka za misiju u Zagrebu i očevida stanja navedenih muzeja na terenu.

Komitet za kulturu i edukaciju Parlamentarne skupštine Vijeća Europe zatražio je od ICOM-a, nevladine organizacije u okviru UNESCO-a, imenovanje savjetnika s iskustvom u očevidu stanja pokretnih kulturnih dobara i zbirki u svrhu nastavka istraživačke misije o stanju zbirki Gradskog muzeja Vukovar, koju je za Vijeće Europe izvršio dr. Colin Kaiser u ožujku 1994. godine. To je izvješće objavljeno u 5. informacijskom izvješću o ratnim štetama na kulturnoj baštini u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini (Doc.7070) Vijeća Europe.

Gospodin Hans Christoph von Imhoff upoznat je sa stanjem u području zaštite spomenika kulture u Hrvatskoj, i napose ratnim štetama na kulturno

baštini, i osobnim kontaktima s dr. Colinom Kaiserom, Barbarom Roberts, voditeljicom istraživačke misije ICOM-a o temi ratnih šteta na muzejima i galerijama u Hrvatskoj, dr. Antheam Brook i dr. Marianom Wenzel te ostalim stručnjacima. Od osobita značenja za ovu misiju bilo je savjetnikovo iskustvo u konzervatorskom području stečeno u Kanadi tijekom 1973. godine i u muzejima Švicarske u 1989., godini te u Hrvatskoj u Dubrovniku 1993., godini kada je bio članom jednog od programa ARCH-a za obnovu kulturne baštine u Hrvatskoj.

Gospodin Hans-Christoph von Imhoff, po profesiji je konzervator-restaurator, član ICOM-a i Komiteta za konzervaciju ICOM-a.

Izaslanstvo je imalo zadaću utvrditi lokacije i stanje zbirki vukovarskih muzeja i izvijestiti o općoj slici stanja muzeja u "SR Jugoslaviji", problemima, aktivnostima i potrebama u muzejskom i konzervatorskom području, s obzirom na sankcije UN-a i u tom području. Savjetnik je u tu svrhu imao niz sastanaka i obilazaka muzeja u Beogradu i Novom Sadu u "SR Jugoslaviji", a zbog ograničenog vremena nije realiziran dio obilaska muzeja u Crnoj Gori.

Savjetniku izaslanstva je za sastanaka u Zagrebu, kao i pri Muzejskom dokumentacijskom centru u Zagrebu, održanom 6. prosinca 1994. godine, prezentirana cjelovita podloga za relevantnije utvrđivanje današnjega stanja fondova vukovarskog muzeja i zbirki na njegovoj sljedećoj misiji obilaska stručnih institucija u "SR Jugoslaviji", Beogradu i Novom Sadu, i u okupiranom dijelu Hrvatske, Vukovaru.

Nakon kompleksnije informacije o uvjetima i načinu zaštite kulturnih dobara

Dvorac Eltz, Vukovar

Dio arheološke grade na 1. katu, veljača 1995.

Foto: H. C. von Imhoff

C - Council of Europe, Committee on Culture and Education, Strasbourg

iz Vukovara, njihovu deponiranju tijekom kolovoza i rujna 1991. godine, te prezentacije postojeće dokumentacije muzejskih zbirki iz Vukovara i baza podataka o muzejskim zbirkama, fondovima katoličke crkve sv. Filipa i Jakova i pravoslavne crkve sv. Nikole te inventara Mauzoleja pravoslavne obitelji Paunović - koje su pripremili Gradski muzej Vukovara u progonstvu, Državna uprava za zaštitu kulturne i prirodne baštine, Zagreb, i MDC, a prema informatičkome modelu MDC-a, prezentacijom video dokumentacije, sažetom informacijom o fondu katoličke i pravoslavne crkve u Vukovaru i razini dokumentiranosti, te planiranim programima obnove muzejskih zgrada i samoga Vukovara - kao i prezentaciji rada Muzeja Vukovara u progonstvu, savjetniku izaslanstva Vijeća Europe bilo je moguće relevantnije sudjelovanje i u utvrđivanju stanja muzeja i zbirki na njegovoj sljedećoj misiji u okupiranom dijelu Hrvatske i u "SR Jugoslaviji".

Na sastanku u MDC-u sudjelovali su, uz gospodina Hansa-Christopa von Imhoffa, i gospodin Dino Milinović, glavni tajnik Hrvatske komisije za suradnju s UNESCO-om, gospodin Damodar Frlan, predsjednik Hrvatskoga nacionalnoga komiteta ICOM-a, gospođa Bianka Kavur-Perčinić, načelnica za pokretnu baštinu, gospođa Ranka Wurth-Saračević, stručna suradnica, te gospodin Ferdinand Meder, ravnatelj Državne uprave za zaštitu kulturne i prirodne baštine, gospođa Ružica Marić, ravnateljica Gradskog muzeja Vukovara u progonstvu, gospodin pater Dobroslav Salaj i pater Ivan

Muzej grada Novog Sada
Dio deponirane građe iz kulturno-povijesne zbirke Gradskog muzeja Vukovar, veljača 1995.

Foto: H. C. von Imhoff
C - Council of Europe, Committee on Culture and Education, Strasbourg

Perković iz Franjevačkog samostana u Zagrebu i Franjevačkog samostana Vukovara, a iz MDC-a, gospođe Ana Garvas-Delić i Maja Cvitaš, informatičarke, gospođa Višnja Zgaga, muzejska savjetnica, gospodin Želimir Laszlo, konzervator savjetnik, gospođa Jagoda Oklopčić, tajnica, i Branka Šulc, ravnateljica, te gospođa Vesna Grbin, prof., prevoditeljica.

Na sastanak su bili pozvani i arhitekti iz Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja Republike Hrvatske - Zavod za prostorno planiranje, Zavoda za obnovu Vukovara - Vukovarsko-srijemske županije, pročelnica za kulturu Vukovarsko - srijemske županije iz Vinkovaca, gospođa Zdenka Buljan, koja je sve do 1993. godine bila ravnateljica Gradskog muzeja Vukovar, kao i pomoćnici ministra za kulturu, gospođa Seadeta Midžić i gospodin Igor Zidić. Poradi spriječenosti navedeni stručnjaci nisu sudjelovali u radu ovoga sastanka.

O djelovanju Muzeja prije rata te tijekom 1991. godine, područnim zbirkama i fondovima te arheološkim lokalitetima poput Vučedola, na sastanku je opširno izlagala ravnateljica Gradskog muzeja Vukovar u progonstvu, gospođa Ružica Marić.

Osobito je pozornost posvetila prikazu uvjeta zaštite i evakuacije muzejske građe u ratnim okolnostima te deponiranju građe u sigurnija skloništa u samom Vukovaru. Lokacije improviziranih skloništa navedene su u zasebnom izvješću gospođe Zdenke Buljan, ravnateljice Muzeja tijekom rata, koji je predan i članu Misije.

Izlaganje je potkrijepila video-snimkama i prezentirala nivo inventiranosti muzejske građe - kopije inventarnih knjiga iz mikrofilmova, bazu podataka o fondovima i dr.

Gradski muzej Vukovara, djelovao je do studenoga 1991. godine u Vukovaru, a do studenoga 1993. godine pri MDC-u te od tada Muzej djeluje kao samostalna organizacija u progonstvu, pokrenuvši zajedno s Odborom za osnivanje Muzeja Vukovara u progonstvu i široko profiliranu akciju prikupljanja umjetničkih djela za novu zbirku suvremene umjetnosti koja danas više od 800 radova umjetnika iz zemlje i inozemstva.

U kulturnim institucijama Vukovara provedene su tijekom srpnja i kolovoza 1991. godine sve upute i naredbe Ministarstva kulture i prosvjete Hrvatske za zaštitu fondova, primjenu članaka Haaške konvencije o obilježavanju spomenika kulture, evakuaciji u mjestu, s obzirom na to da su vojne snage tzv. JNA i paramilitarne grupe Srbije već kolovoza 1991. godine okupirale sve izlaze iz grada i nije postojala mogućnost sigurnoga transporta izvan Vukovara.

Označavanje improviziranoga skloništa obilježem Haaške konvencije u Vukovaru nije bilo provedivo s obzirom na karakter rata, u kojem je agresor tri mjeseca razarao grad iz sveg raspoloživog oružja na kopnu, vodi i iz zraka, i s obzirom na potpuno nepoštovanje oznaka Haaške konvencije u Vukovaru ali i na cijelom ratom zahvaćenom području Hrvatske. Sva nepokretna kulturna dobra Vukovara, a napose muzeji i franjevački samostan, u tom su ratu gotovo potpuno razoreni.

Gospodin Patrick Boylan, potpredsjednik ICOM-a, u opsežnoj studiji o primjeni Haaške konvencije i primjedbama na nju (UNESCO, 1993.) ističe problem pokretne kulturne baštine i nemogućnosti njezine zaštite i na slučajevima Vukovara i Konavala, upozoravajući i na postojanje Međunarodnog suda za ratne zločine u Haagu koji uključuje i suđenje za destrukciju kulturne baštine (UN Doc. February 1993.).

Navodi da je opseg brojnih pljački kulturnih dobara potaknuo međunarodnu zajednicu da se intenzivnije brine o sudbini kulturnih dobara u razdoblju oružanoga konflikta putem zakonskog uređenja toga problema. Prvi put nakon Nürnberškog i Tokijskog procesa za ratne zločine i protiv uništenja kulturnih dobara učinjenih potkraj 2. svjetskog rata, kada su okrivljeni bili i kažnjeni za pljačke umjetničkih kolekcija te za namjerno uništavanje određenih kulturno-povijesnih cjelina, Vijeće sigurnosti UN-a suradnjom s UNESCO-om treba u skladu s nedavno donesenim rezolucijama UN-a aktualizirati i djelovanje Međunarodnog suda za ratne zločine nad kulturnom baštinom učinjene i u ratu u Hrvatskoj.

Istražitelji Haaškoga međunarodnog suda za ratne zločine učinjene nad kulturnom baštinom u Hrvatskoj otpočeli su razgovore s predstavnicima kulturnih institucija u Hrvatskoj tijekom svibnja 1995. godine, te prikupljanje dokumentacije o toj temi, pa tako pri MDC-u i za područje šteta na muzejima.

Počev od 29. studenoga 1991. godine, kada su otkrivene sigurnosne lokacije s dijelovima zbirki iz vukovarskog muzeja i kada je otpočelo odnošenje pokretne građe u "SR Jugoslaviju", uz Ministarstvo kulture Hrvatske, Muzejski dokumentacijski centar i Državna uprava za zaštitu kulturne i prirodne baštine obavještavaju generalnoga direktora UNESCO-a, ICOM, novoosnovanu Radnu grupu ICOM-a za izmjene i dopune Haaške konvencije, Vijeće Europe i ostale relevantne institucije i organizacije o problemu rekviriranja pokretne kulturne baštine iz Vukovara, ali i o mogućem daljnjem razaranju preostalih muzeja na okupiranom teritoriju Hrvatske,

tražeći stručnu pomoć i asistenciju ICOM-a i UNESCO-a, kako bi se spriječio daljnji vandalizam na pokretnoj i nepokretnoj baštini u Hrvatskoj. Kulturna dobra iz Vukovara čine neotudivi dio baštine Hrvatske, o čemu postoji gotovo cjelovita dokumentacija (mikrofilmovi inventarnih knjiga Muzeja i cjeloviti popis s fotografijama sakralne građe iz franjevačkog samostana, pravoslavne crkve i mauzoleja Paunović, u Vukovaru / pri MDC-u te Državnoj upravi za zaštitu kulturne i prirodne baštine i Gradskom muzeju Vukovara u progonstvu) i nelegalno su napustili zemlju svojega porijekla.

Izložba pod naslovom "Vukovar 1991 - genocid nad kulturnom baštinom srpskog naroda", Pariz, 26.-29. svibnja 1992. godine, u Jugoslavenskom kulturnom centru, s pratećim katalogom, prezentirala je fotografijama i dio muzejske građe Gradskoga muzeja Vukovar, a jedan od organizatora je bio i novoosnovani "Muzej grada Vukovara iz Vukovara". Način prezentacije, sudjelovanje

novouspostavljenoga "Muzeja grada Vukovara", u osnovi je bilo i grubo kršenje Haške konvencije.

Za potrebe izložbe u Pariz su iz Srbije dopremljena i 84 izložka, dijelom iz Zbirke Bauer i Gradskog muzeja Vukovar, a u katalogu navedene izložbe navodi se 26 tih eksponata.

Izložba je na prosvjedu Ministarstva kulture i prosvjete Hrvatske i Ministarstva inozemnih poslova Hrvatske nakon nekoliko dana zatvorena.

Od Odbora za sankcije UN-a protiv "SR Jugoslavije" stalni je predstavnik Republike Hrvatske pri UN-u, zatražio da ne dopusti da se umjetnine opljačkane nakon pada Vukovara, a zatim dijelom i prenesene u Pariz za potrebe navedene izložbe, vrate u Beograd. Traženo je da se umjetnine iz Vukovara neko vrijeme povjere skrbi dužnosnika UN-u kojega će imenovati navedeni Odbor za sankcije, te da se vrate u zemlju njihova podrijetla i njihovim zakonitim vlasnicima. Prema Izvješću gospodina Von Imhoffa, izlošci su i danas u zgradi Jugoslavanske ambasade u Parizu a Zavod za zaštitu spomenika kulture Srbije iz Beograda potražuje njihov povrat u Srbiju.

Prema Izvješću H. Ch. von Imhoffa, podnesenoga Komitetu za edukaciju i kulturu Parlamentarne skupštine Vijeća Europe u Strasbourgu, 26. travnja 1995. godine, i prihvaćenog nakon određenih korekcija zatraženih od Parlamentarne delegacije Republike Hrvatske pri Vijeću Europe, 15. svibnja 1995. godine, zbirke vukovarskog Muzeja uglavnom su deponirane u muzejima i arhivima u Novom Sadu, Srbija, i to u Gradskome muzeju, Vojvodanskom muzeju, Arhivu Vojvodine, uglavnom manji dio kulturno-povijesne, arheološke i arhivske građe Muzeja i većim dijelom fond Galerije umjetnina i Zbirke Bauer.

Uz temeljitu dokumentacijsku i informatičku obradu tih fondova obavljaju se i restauratorski zahvati na građi, osobito Zbirci Bauer te keramičkim i metalnim predmetima iz vukovarskoga Muzeja. Manji dio predmeta iz kulturno-povijesne zbirke deponiran je i u Etnografskome muzeju, u Beogradu, a u Narodnome muzeju u Beogradu i nadalje je deponiran fond ikona iz Dalmatinske krajine i iz Slavonije.

Prema procjeni savjetnika izaslanstva Vijeća Europe, samo je jedna četvrtina muzejske građe sačuvana. Etnografska zbirka tako više ne postoji. Prema istom Izvješću, u ruševinama dvorca Eltz, u kojem je djelovao Gradski muzej Vukovar, još se uvijek nalazi manji dio muzejske građe, uglavnom arheološke, novoosnovani "Muzej", sa 6,5 djelatnika, radi u dijelu ruševina dvorca Eltz.

Vojvodanski muzej, Novi Sad
Dio predmeta iz zbirke Bauer i Galerije umjetnina iz Vukovara, veljača 1995.
Foto: H. C. von Imhoff
C - Council of Europe, Committee on Culture and Education, Strasbourg

Zgrada Zbirke Bauer u potpunosti je srušena, srušena i pretvorena u parkiralište.

Povijesni muzej je spaljen, unutrašnjost nije raščišćena, a Muzej nobelovca Lavoslava Ružičke je bez krova i iz unutrašnjosti raste drveće. Arheološki lokalitet Vučedol obrastao je u visoku travu i grmlje te neobrađene vinograde.

Preporuke iz Izvješća o Vukovaru, koje u cijelosti donosimo u prilogu tekstu, usmjerene su otpočinjanju pregovora srbijanske i hrvatske strane kao prvom nužnom koraku za utvrđivanje količine očuvane građe.

U Izvješću se vrlo detaljno opisuje način deponiranja građe, čuvanja i zaštite i daju preporuke za pokadšto potrebnu bolju zaštitu pokretne kulturne baštine iz Vukovara. Mišljenje je izvjestitelja da je muzejska kao i arhivska građa uglavnom adekvatno deponirana i zaštićena.

U dijelu Izvješća o zbirnama Gradskog muzeja Vukovar koje su odnesene iz Vukovara, autor iznosi zapažanja o današnjim lokacijama i stanju predmeta te ističe da je, primjerice, u Etnografskome muzeju u Beogradu, u depou pohranjeno 35 predmeta iz kulturno-povijesne zbirke vukovarskog Muzeja, u dobrom stanju, očišćeno i konzervirano.

U Muzeju grada Novog Sada deponirana je uglavnom arheološka građa (tisuće keramičkih ulomaka), dijelom u oštećenim kutijama kako je

bila i dopremljena iz Vukovara. Dio predmeta je iz kulturno-povijesne zbirke, od kojih je dio gotovo potpuno uništen u požaru tijekom rata, i prije su to dokumenti ratne štete nego muzejski predmeti od povijesnog interesa.

U istom je muzeju deponirano i 16 originalnih inventarnih knjiga vukovarskog Muzeja.

Postoji i cjelovita tzv. transportna lista predmeta koji se nalaze u tom muzeju.

U Vojvodanskom muzeju, Novi Sad, deponiran je veći dio Zbirke Bauer i

Galerije umjetnina, kao i dio predmeta iz kulturno-povijesne zbirke te iz Franjevačkog samostana Vukovar.

Zaposlena je i jedna osoba koja radi na inventiranju te građe. Postoje i tri transportne liste (s datumima 12. prosinca 1991., 27. prosinca 1991. i 9. siječnja 1992.) s popisom 760 predmeta, uglavnom uramljenih slika iz Zbirke Bauer. Crteži i grafički listovi izvađeni su iz okvira, oko 1300 komada, i pohranjeni u istom depou u aluminijskim sanducima. Iako postoje sačuvane originalne inventarne knjige Zbirke Bauer u Novom Sadu, vodi se nova inventarizacija praćena i inventarnim karticama. Gospodin Von Imhoff je preporučio korištenja originalnih inventarnih knjiga poradi izradbe kompletne evidencije Zbirke Bauer.

Sedamnaest kutija sa 194 predmeta iz kulturno-povijesne zbirke vukovarskog Muzeja nalaze se također u Vojvodanskom muzeju.

U jednom drvenom sanduku je 17 ili 18 predmeta izrađenih od dragocjenog metala iz vukovarskoga franjevačkog samostana. Svi predmeti su ponovno inventirani, snimljeni i pohranjeni. U Arhivu Vojvodine, Novi Sad, deponiran je dio arhiva koji je čuvan u Gradskome muzeju Vukovar, i sadržava arhivalije od 1756. do 1954. godine.

U dijelu Izvješća o prijašnjemu Gradskome muzeju Vukovar, stanju zgrada i predmeta u vrijeme očevida izjavitelja, 11. veljače 1995. godine, autor prikazuje zatečeno stanje u prijašnjim kulturnim institucijama Vukovara.

Tako u Vukovaru djeluje preimenovani muzej, "Muzej grada Vukovara", sa 6,5 djelatnika (2,5 kustosa, 2 djelatnika sigurnosne službe, 2 čuvara) u prostorima većeg dijela razrušenoga dvorca Eltz.

Prema izjavi djelatnika toga muzeja, većina predmeta iz kulturno-povijesne zbirke je nestala u požaru. Dio knjižnice o radničkom pokretu i 2. svjetskom ratu također je izgorio u požaru.

Etnografska knjižnica je očuvana ali su gotovo svi predmeti etnografske zbirke izgorjeli. Numizmatička zbirka je cjelovita, osim zbirke novije numizmatike koja je istopljena u požaru.

Preostali predmeti su u muzej doneseni iz privatnih zbirki iz sigurnosnih razloga. Stručni savjetnik nije bio u mogućnosti, poradi kratkoće vremena, provjeriti te izjave.

U Muzeju su i preostale 2 originalne inventarne knjige arheološke zbirke. Savjetnik je proveden kroz prostorije u prizemlju dvorca Eltz, koje su očišćene i obnovljene u svrhu korištenja za radni prostor, mali izložbeni prostor, improviziranu knjižnicu i dr. Knjižnica služi i za depo različitih predmeta iz franjevačkog samostana (slike, križ, knjige i dio knjižničnoga kataloga).

Savjetniku su pokazane i nove akvizicije muzeja, predmeti poput ploča s nazivima ulica u Vukovaru prije rata pisanim latinicom, a koji su danas

zamijenjeni ćirilničnim natpisima i novim nazivima ulica. S ponosom je istaknuto kako muzej nastavlja skupljati predmete koji čine povijest Vukovara.

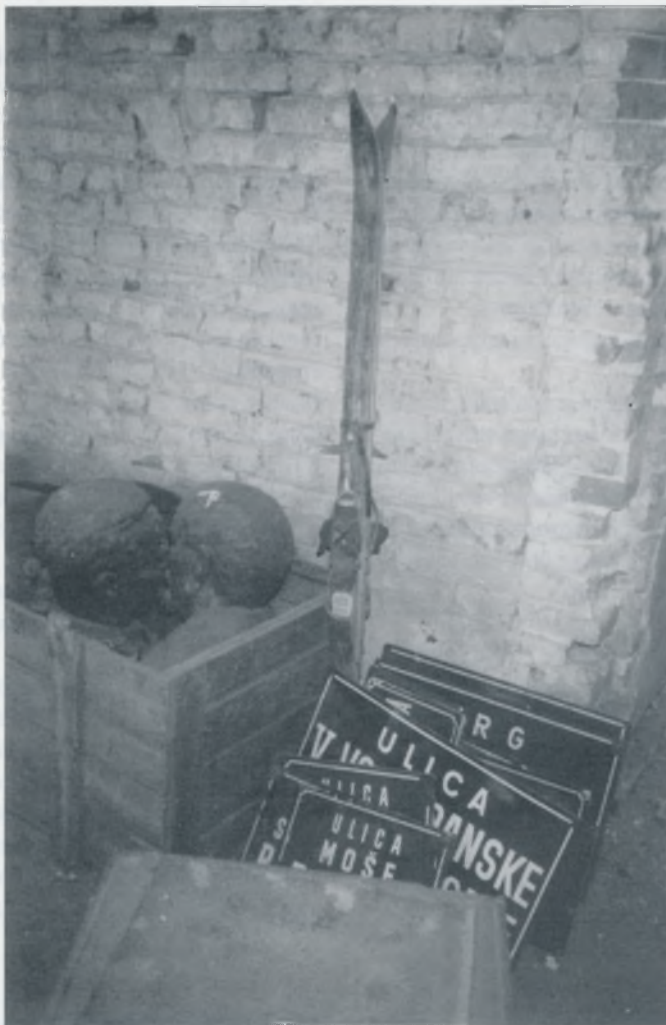
Savjetnik je odveden i na lokalitet Vučedol, koji je zapušten, prekriven grmljem i korovom i ništa ne upućuje da je to nekada bilo značajno arheološko nalazište.

Franjevački samostan je posljednja ruševina kulturnoga dobra koje je savjetnik posjetio. U cijelosti je ruševina, krovšte je porušeno, nenaseljen je, potpuno zapušten i bez ikakve zaštite. Pristup u sklonište samostana gdje je bila pohranjena građa iz Muzeja 1991. godine nije bio moguć zbog nedostatka rasvjete.

Pravoslavna crkva sv. Nikole i nadalje je u istom stanju kao i 1991.

godine. Nema tragova intervencija u njezinoj zaštiti. Poradi nekompatibilne dokumentacije, kratkoće vremena za očevid građe i usporedbe s postojećim popisima građe iz Gradskog muzeja Vukovara u progonstvu, Zagreb, Državne uprave za zaštitu kulturne i prirodne baštine, Zagreb, te evidencijskih lista Zavoda za zaštitu spomenika kulture Srbije, gospodin Von Imhoff ističe kako nije moguće prezentirati definitivan broj koliko je predmeta iz Gradskog muzeja Vukovar preostalo, odnosno utvrditi točan broj nestale građe. Savjetniku su u Beogradu uručene i 4 kopije transportnih lista s podacima o evakuiranim predmetima iz Vukovara. Originalne liste potpisali su kustos povjesničar, arheolog, dokumentarist, predstavnik Narodnog muzeja Beograd, Zavoda za zaštitu spomenika kulture Srbije i dr. Datirane su između 12 prosinca 1991. i 21. siječnja 1992. godine. Savjetnik je dobio i disketu s podacima o predmetima na transportnim listama. Sadržavaju popise za 1250 predmeta:

- 190 arhivskih predmeta - deponirano u Vojvodanskom arhivu, Novi Sad
- 35 predmeta iz kulturno-povijesne zbirke - deponirano u Etnografskome muzeju u Beogradu
- 320 uglavnom slika iz Zbirke Bauer - deponirano u Vojvodanskom muzeju, Novi Sad

Dvorac Eltz

Depo "nove akvizicije", "Muzeja grada Vukovara", veljača 1995.

Foto: H. C. von Imhoff

C - Council of Europe, Committee on Culture and Education, Strasbourg

- 228 slika iz Zbirke Bauer - deponirano u Vojvodanskom muzeju, Novi Sad
- 212 slika uglavnom iz Zbirke Bauer - deponirano u Vojvodanskom muzeju, Novi Sad
- 214 predmeta iz kulturno-povijesne zbirke Gradskog muzeja Vukovar (u 17 kutija) - deponirano u Vojvodanskom muzeju, Novi Sad
- 51 skulptura iz Zbirke Bauer - u muzejima u Novom Sadu

Ukupno 1250 predmeta.

Postojanje popisa za 1250 predmeta s transportne liste verificirano je općenito od savjetnika, poradi nedostatka vremena za verifikaciju predmet po predmet.

Oko 760 predmeta su slike, grafički listovi, crteži, akvareli, uglavnom podrijetlom iz Zbirke Bauer.

Oko 1300 predmeta - umjetničkih radova na papiru su u aluminijskom sanduku u Vojvodanskome muzeju, Novi Sad, vjerojatno također iz Zbirke Bauer.

U 722 kartonske kutije su arheološki predmeti. Iako je broj tih predmeta registriran, savjetnik nije bio u mogućnosti koristiti se disketom s tim podacima zbog nekompatibilnoga programa.

Većina arheološkog materijala potječe s arheološkog lokaliteta Vučedol.

U ruševinama u Vukovaru moguće je pronaći i daljnje predmete. U dvorcu Eltz, primjerice, arheološki materijal.

Također, dio iz zbirke namještaja vukovarskog Muzeja nalazi se u Dalju, na okupiranom području Hrvatske.

Budući da je UNESCO Hrvatskoj za Projekt obnove Vukovara tijekom 1994. godine odobrio i dio inicijalnih sredstva, što uključuje i program obnove kulturnih institucija na kojima radi ekipa stručnjaka iz relevantnih institucija Hrvatske u uskoj suradnji s Hrvatskom komisijom za suradnju s UNESCO-om, planirano je da prvi dio toga projekta, koji treba biti dovršen tijekom 1995. godine, prezentira cjelovitu informacijsku i dokumentacijsku podlogu o pokretnoj kulturnoj baštini Vukovara. Upravo takovom informatičkom podlogom stvara se i konkretna podloga za daljnje utvrđivanje nestale i očuvane pokretne građe iz Vukovara.

U dodatku Izvješća gospodina Von Imhoffa detaljni je opis svih zgrada u kojima se čuvaju muzejski predmeti iz Vukovara, kao i popis sudionika na sastancima. Zasebni dio Izvješća je Evidencijski dosje koji uključuje brojna izvješća o temi, dopise, tzv. transportne liste, kopije uzoraka inventarnih kartica koje se koriste za ponovnu inventarizaciju vukovarskih zbirki u Novom Sadu, kopije disketa s podacima o zbirka i dr. Uz to, važan je prilog i fotodokumentacija sa 363 fotografije o temi.

Cjeloviti navedeni dokumentacijski materijal je pohranjen i u MDC-u.

U slučaju kulturnih institucija Vukovara, Gradski muzej, Zbirka Bauer i Galerija umjetnina, Memorijalni muzej nobelovca Lavoslava Ružičke, Muzej novije povijesti, Knjižnica grada Vukovara, inventara sakralne građe i arhiva Franjevačkog samostana sv. Filipa i Jakova, pravoslavne crkve sv. Nikole, Mauzoleja Paunović, kao i brojnih privatnih umjetničkih zbirki, izaslanstvo ICOM-a i Vijeća Europe otpočelo je zahtjevni međunarodni program za utvrđivanje daljnjih pravaca povrata te baštine Republici Hrvatskoj.

Iskustva stečena i kroz realizacije navedenih izaslanstava, a napose iskustva muzejskih djelatnika Hrvatske u provedbi Haške i ostalih međunarodnih konvencija za zaštitu kulturnih dobara u praksi, trebaju biti korištena i za dopune i izmjene tih konvencija, ali i za bržu i efikasniju profesionalnu potporu međunarodne muzejske zajednice i muzejima i kulturnoj baštini svijeta u sličnim situacijama.

U vrijeme održavanja 18. generalne konferencije ICOM-a, Stavanger, Norveška, 1.-7. srpnja 1995. godine, na sjednici Savjetodavnoga komiteta ICOM-a, održanoj 3. srpnja 1995. godine pod predsjedanjem gospodina Jacques Perota, tajnik Komiteta za edukaciju i kulturu Parlamentarne skupštine Vijeća Europe, gospodin Christopher Grayson, podnio je vrlo sažeto izvješće o istraživačkoj misiji Hansa-Christopha von Imhoffa, za povrat građe iz Vukovara u zemlju porijekla. Sjednici su prisustvovali i članovi hrvatske delegacije, g. Damodar Frlan, predsjednik Hrvatskoga nacionalnog komiteta ICOM-a i član Savjetodavog komiteta ICOM-a, i Branka Šulc, članica ICOM-a.

Gospodin Christopher Grayson, tajnik Komiteta za edukaciju i kulturu Parlamentarne skupštine Vijeća Europe, istoga dana nakon sjednice

Savjetodavnoga komiteta ICOM-a organizirao je i prvi sastanak o povratu pokretne baštine iz Vukovara i o problemima rada muzeja u Bosni i Hercegovini, te misiji Vijeća Europe u "SR Jugoslaviju" tijekom travnja 1995. godine, sa svrhom upoznavanja s problemima i u radu tamošnjih kulturnih institucija.

Na sastanku su, uz gospodina Ch. Graysona, bili nazočni dr. Enver Imamović, direktor Zemaljskog muzeja, Sarajevo, BiH, Damodar Frlan, predsjednik Hrvatskoga nacionalnoga komiteta ICOM-a, Zagreb, Hrvatska, Borislav Šurdić, kustos Istorijškog muzeja Srbije, Beograd, "SR Jugoslavija", te Branka Šulc, ravnateljica Muzejskog dokumentacijskog centra, Zagreb, Hrvatska.

Razmotrene su Preporuke gospodina Von Imhoffa, napose ona koja govori o početku pregovora između muzejskih djelatnika iz Vukovara i iz "SR Jugoslavije" na neutralnom području.

Gospodin Grayson predlaže početak pregovora tijekom jeseni 1995. godine u Strasbourgu, pod pokroviteljstvom Vijeća Europe.

B. Šulc je predložila da se pripremi cjelovita dokumentacija koju posjeduje Gradski muzej Vukovara u progonstvu u Zagrebu, a koji upravo radi na dovršetku pregleda fonda Muzeja iz mikrofilmova inventarnih knjiga Muzeja, kao i ostale dokumentacije za Projekt Vukovar - UNESCO. Nadalje, predlaže mikrosnimanje svih inventarnih knjiga Gradskog muzeja Vukovar, prenesenih i deponiranih u Vojvodanskome muzeju, Novi Sad, "SR Jugoslavija", čime bi se dobila posve cjelovita dokumentacija, uz već postojeću koja prati Izvješće von Imhoffa.

Predložila je također da Ministarstva kulture Hrvatske imenuje delegaciju Hrvatske za navedene pregovore.

Damodar Frlan je podržao navedne prijedloge i u svojstvu predsjednika HNK ICOM-a nastavit će potrebne poslove za organizaciju provedbe pregovora. Predstavnik "SR Jugoslavije" B. Šurdić, koji je sudjelovao na sastancima s g. Von Imhoffom u Beogradu, nije bio informiran o Izvješću o temi Vukovar, niti o Preporukama g. von Imhoffa. Naglasio je da su kustosi beogradskih i novosadskih muzeja spasili pokretnu baštinu iz Vukovara kojoj je prijetila opasnost od krađe srbijanskih paramilitarnih vojnih formacija u Vukovaru.

O daljnjim pregovorima o povratu pokretne kulturne baštine iz Vukovara Komitet za edukaciju i kulturu Parlamentarne skupštine Vijeća Europe i ICOM izvijestit će za to nadležne institucije.

Dva izaslanstva ICOM-a i Vijeća Europe u Republici Hrvatskoj, o temi zaštite i očuvanja muzeja tijekom rata i povrata muzejske građe, iako u mnogocemu prve takove vrste organizirane u oružanim sukobima, trebala bi rezultirati sa rješavanjem stručnih problema ne samo u Republici Hrvatskoj nego i u ostalim područjima svijeta zahvaćenim ratom.

Literatura:

1. Report on a fact-finding mission in December 1944 to Zagreb and in February 1995 to Belgrade, Novi Sad and Vukovar by Mr Hans-Christoph von Imhoff, consultant expert. Seventh Information Report on war damage to the cultural heritage in Croatia and Bosnia-Herzegovina presented by the Committee on Culture and Education. Parliamentary Assembly, Council of Europe. 15 May 1995, Doc. 7308. pp. 2-37.
2. Recommendation 1239 (1994) on the cultural situation in the former Yugoslavia. Parliamentary Assembly of the Council of Europe. 14 April 1994, pp. 1-6.
3. Hittmeyer, Albert. Cultural Heritage Report by the ECMM (Humanitarian Section), Zagreb, 20 April 1995. Eight Information Report on war damage to the cultural heritage in Croatia and Bosnia-Herzegovina presented by the Committee on Culture and Education. Doc. 7341.
4. Arcy, D. David. Cultural property. The point of no return-Europe climbs on the restitution bandwagon. The Art Newspaper, No. 44, January 1995, pp. 18, 19.
5. Fiedler, Wilfried. Russia:Germany. Why has the war loot question still not been resolved? The Art Newspaper, No. 44, January 1995, pp. 18-20.
6. Begic, Azra. The Fate of Movable Cultural Heritage in Sarajevo and Central Bosnia - An Insider's Observations. The Museum Management and Curatorship, Vol. 14, No. 1, March 1995,

pp. 81-83.

7. Rumyantseva, Olga. Moscow. "We will not return paintings for sausage meat". Russia's Deputy Culture Minister, Mikhail Shvydkoi, discusses restitution arts funding and the need to establish a new cultural identity in the new Russia. *The Art Newspaper*, No. 48, May 1995, p. 4.

8. Kisluk, J. A., Lowenthal, C. The art of fighting crime. A very thin blue line. *The Art Newspaper*, No. 45, February 1995, pp. 18, 19.

9. Prott, V. Lyndel. Rat, kulturna baština i normativna djelatnost. *Informatica Museologica*, Zagreb, no. 23, 1992, pp. 24, 25.

Primijeno: 25. 07. 1995.

SUMMARY

The Mission of the Council of Europe for the Survey of the Situation of the Collections of the Vukovar Municipal Museum

by Branka Šulc

According to the most recent reports by the international experts, the devastation of cultural property in Croatia has reached higher proportions in the first seven months of the war in Croatia than the devastation of cultural property which had occurred during the entire period of the Second World War in the complete territory of the former Yugoslavia. Contrary to the Hague Convention, which was the first document to define the protection of cultural property in the case of armed conflict at the international level, the amount of instances of the violation of the provisions of the Convention during the war in Croatia, alongside the ample of proof of the unenforceability of these provisions, gave rise to the initiatives to amend them. A group of specialists in this field had been appointed by UNESCO and ICOM for this purpose in 1992, and has been working in the close collaboration with the specialists from the relevant Croatian institutions since then.

The investigative Mission for the Survey of the Situation of the Movable Cultural Property of Vukovar, also empowered to ascertain the present whereabouts of Vukovar movable cultural property, which had been confiscated by the Serbian side during the war in 1991 and by its greater part removed to Beograd and Novi Sad in F.R. Yugoslavia, with only a small part remaining in Vukovar, in the occupied Croatian territory, was appointed by ICOM and the Council of Europe and carried out in 1994 and in the beginning of 1995.

The investigative Mission to Croatia, which had preceded the one to F. R. Yugoslavia, was a part of the continued Mission for the Survey of the Situation of the Museums and Galleries in Croatia Damaged by War which had been appointed by ICOM in 1993. These Missions were organized by the Museum Documentation Centre of Zagreb.

The Seventh Informative Report on the War Damage to the Cultural Heritage in Croatia and in Bosnia and Hercegovina was presented to the Session of the Committee for the Culture and Education of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe of 15 May 1995. It also contained the report submitted by Mr. Hans-Christoph von Imhoff on the investigative mission on the situation of the museums in F. R. Yugoslavia and on the present whereabouts and situation of the collections which had been removed from the museums of Vukovar. Mr. Hans-Christoph von Imhoff completed his mission after attending the preliminary meeting in Zagreb and after carrying out a survey of the museums themselves.

The Committee for Culture and Education of the Parliamentary Assembly of Europe requested of ICOM, which is the non-governmental organization within UNESCO, to appoint a consultant experienced in the field of the survey of the situation of movable cultural property and of the collections of movable cultural property in order to continue the investigative missions on the situation of the collections of Vukovar Municipal Museum. The first Mission was carried out in March 1994 by Dr. Collin Kaiser, who had been commissioned for this particular task by the Council of Europe. The report on this Mission was published in the Fifth Informative Report on the War Damage to Cultural Property in Croatia and in Bosnia and Hercegovina (Doc. 7070) of the Council of Europe.

The objective of the Mission was to establish the whereabouts and the situation of the collections belonging to the museums of Vukovar, as well as to report on the general situation of the museums in F. R. Yugoslavia, on their problems, activities and needs in the spheres of museology and conservation. The Consultant of the Mission had a series of meetings and visited the museums in Novi Sad and Belgrade in F.R. Yugoslavia, but did not succeed to cover in the full the museums in Crna Gora due to the insufficient time he had on his disposal.

In the meetings in Zagreb, and in particular in the meeting at the Museum Documentation Centre on 6 December 1994, the Consultant of the Mission was presented with the relevant information and documentation in order to provide the groundwork for his next mission of the survey of the situation of the collections of the Vukovar Museum and its branch collections now in the institutions in F. R. Yugoslavia, and in particular in Belgrade and Novi Sad, as well as in the occupied territory of Croatia, in Vukovar.

The Vukovar Municipal Museum had been active until November 1991 in Vukovar, when it almost immediately assumed and continued its activities in exile at MDC in Zagreb until November 1993, when it was constituted as an independent institution in exile in Zagreb. Alongside its other activities, the Museum initiated, in the collaboration with the Committee for the Establishment of Vukovar Museum in Exile, the extensive action of gathering of works of art for the new collection of contemporary art of Vukovar Municipal Museum, which by now contains more than 800 works of art by the artists from home and abroad. During July and August 1991 the cultural institutions of Vukovar implemented the Instructions and the Directions issued by the Ministry of Culture of the Republic of Croatia on the Protection of Cultural Property, the provisions of the Hague Convention, especially the provisions on the identifying cultural monuments by posting the symbols of the Convention and on the evacuation within the city, since the forces of the so called Yugoslav People's Army, combined with the Serbian paramilitary forces, blockaded Vukovar completely already in August 1991 and thus prevented the safe evacuation of cultural property out of the city. The implementation of identifying the shelters improvised in Vukovar by posting the symbol of the Hague Convention soon turned out to be impracticable in Vukovar in the view of the character of the war, in which the city was systematically devastated for the full three months from land, from air and from the river Danube, by all the means available to the aggressor, and in which the aggressor demonstrated only too obvious contempt for the symbol of the Hague Convention, not only in Vukovar, but also in the entire Croatian territory which came under war operations. The movable cultural property of Vukovar and its museums and ecclesiastical buildings were almost entirely devastated during the war.

According to the report submitted by Mr. H. C. von Imhoff to the Committee for Culture and Education of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe on 26 April 1995, which was accepted on 15 May 1995, after the effectuation of certain corrections requested by the Parliamentary Delegation of the Republic of Croatia to the Council of Europe, the collections belonging to Vukovar Museum are now by their larger part stored in the museums and archives in Novi Sad, F.R. Yugoslavia, that is, at the Municipal Museum, Museum of Vojvodina, the Archive of Vojvodina, and by their lesser part, consisting mostly of the cultural

and historic, archaeological and archival material of the museum and the greater part of the collections of the Art Gallery and Bauer Collection.

Alongside the comprehensive documentation and the electronic processing of these collections, the restorative interventions are being carried out, particularly on the works of art from the Bauer Collection and on the ceramic and metal artifacts from Vukovar Municipal Museum. The small part of the items belonging to the cultural historical collection is now stored in the Ethnographic Museum in Belgrade, while the National Museum of Belgrade still keeps the icons from the Dalmatian Krajina and from Slavonia.

According to the estimation made by the Consultant of the Mission of the Council of Europe, only a quarter of the museum collections is still in existence. The Ethnographic Collection does not exist any more.

According to the same report, a small part of the material, most of it archaeological, still remains in the ruins of the Eltz Manor which used to house the Municipal Museum of Vukovar. The "newly established" museum, employing 6,5 staff, is now active in the ruins of the Eltz Manor

The building of the Bauer Collection had been completely razed, the site was leveled and turned into a parking lot.

The History Museum was burned down, and the site has not been cleaned of rubble so far; the Museum of the Nobel Prize Laureate Lavoslav Ružička has been left standing roofless, and the trees are now growing among its walls. The Vučedol archaeological site is now overgrown with grass and shrubbery.

The recommendations of the report on Vukovar (it is published in its entirety in the appendix to this article) identify the commencement of negotiations between the Serbian and the Croatian side as the absolutely essential first step in the task of establishing the actual quantity of the surviving material.

The report describes in elaborate detail the storage, the safekeeping and the protection of the movable cultural property of Vukovar, and recommends that the protection be improved only in a few cases. In the Consultant's opinion the museum and archival material is in its larger part adequately stored and protected.

Mr. von Imhoff points out in his report that it was impossible to establish the exact quantity of the objects preserved and of the objects lost because of the absence of compatible documentation, the short time he had to complete his survey on the site and to compare it with the registers of items produced by the Vukovar Municipal Museum in Exile, of Zagreb, the State Administration for the Protection of Cultural and Natural Heritage and MDC, both of Zagreb, and the registers produced by the Institute for the Protection of Cultural Monuments of Serbia.

Since UNESCO approved of the part of the initial funds for the Project of the Restoration of Vukovar, which also includes the program of the restoration of cultural institutions which is now being produced by the team of the specialists from the relevant Croatian institutions in the close collaboration with the Croatian Commission for the Cooperation with UNESCO, plans are now being made to include the presentation of the comprehensive information and documentation on the movable cultural heritage of Vukovar under the first stage of the project, which is going to be completed in 1995. Precisely such database is going to provide the grounds for the continuation of the process of establishing the quantities of the preserved and lost movable heritage of Vukovar.

In the appendix to his report, Mr. von Imhoff provides elaborate descriptions of all buildings which are now housing the museum objects of Vukovar, as well as the names of all persons who participated in the meetings with him. A separate section of the Report contains the Evidence File, which includes the numerous reports on the subject, official documents, the alleged transportation lists, copies of the samples of registry cards used in registering the collections in Novi Sad, the floppy discs containing the copies of the data bases on the collections, etc. The other important appendix to the Report contains photographic documentation, which consists of the 363 photographs pertaining to the subject. The complete

copy of this documentation is available at MDC.

In the case of the possessions of the cultural institutions of Vukovar, the Municipal Museum, Bauer Collection, the Museum of the Nobel Prize Laureate Lavoslav Ružička, the Museum of Recent History, the Library of the City of Vukovar, the ecclesiastical holdings and the archives of the Franciscan Monastery of St. Philip and Jacob, of the Serbian Orthodox church of St. Nicholas, of the Paunović Mausoleum, as well as of the possessions of many private collections of the works of art, the delegation of ICOM and of the Council of Europe originated an exhaustive international program of research with the objective to establish the further actions to be taken in the process of the return of this cultural heritage to the Republic of Croatia.

At the time of the convention of the Eighteenth General Assembly of ICOM at Stavanger in Norway, from the 1 to the 7 July 1995, the Secretary of the Committee for Education and Culture of the Parliamentary Assembly Mr. Christopher Grayson presented the Assembly with the compendious report on the investigative mission which had been carried out by Mr. von Imhoff, and organized the first meeting with the representatives of Croatia and of F.R. Yugoslavia with the agenda of the return of the movable cultural property of Vukovar and of the implementation of the Recommendations contained in the Report by the Consultant of the Council of Europe.

Source: Seventh Information Report on War Damage to the Cultural Heritage of Croatia and Bosnia-Herzegovina on a Fact-Finding Mission in December 1994 to Zagreb and February 1995 to Belgrade, Novi Sad and Vukovar by Mr. Hans-Christoph von Imhoff, Consultant Expert. Council of Europe, Parliamentary Assembly, 15 May 1995, Doc.7308, pg 24-26.